

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

Serviciul contencios constituțional, recurs în interesul legii, contencios administrativ și juridic,
analiză acte normative, relații externe și comunicare

TRIBUNALUL CLUJ

DOMNULE PREȘEDINTE,

Instituția Avocatul Poporului, cu sediul în str. George Vraca nr. 8, sector 1, mun. București, C.U.I. 9766550, telefon: 021-312.71.01, fax: 021-312.49.21, www.avpoporului.ro, e-mail: avp@avp.ro, reprezentată legal prin Avocatul Poporului, doamna Renate Weber,

în numele și pentru _____ domiciliată în orașul _____, identificată prin _____, în calitate de petentă,

în contradictoriu cu

Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, cu sediul în Str. Mihail Kogălniceanu, nr. 1, Cluj-Napoca, reprezentată legal prin rector interimar prof. univ. dr. Adrian Petrușel, în calitate de pârâtă,

în temeiul art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 1 alin. (3), art. 8 alin. (1), art. 11 alin. (1) și (3), art. 13 și art. 18 alin. (1)-(3) din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, cu modificările și completările ulterioare, cu dispozițiile art. 32 alin. (4), art. 49 alin. (1) – (2), art. 47 și art. 6 alin. (2) din Constituția României, republicată, precum și cu prevederile art. 2 alin. (1) lit. f) și alin. (2) lit. b) și art. 10 din Ordinul nr. 6463/2023 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, emis de către Ministerul Educației prin raportare la art.129 alin. (1)-(2) și alin. (9), art. 149 alin. (25) lit. f) din Legea nr. 199/2023 a învățământului superior, cu modificările și completările ulterioare, formulăm prezenta

CERERE DE CHEMARE ÎN JUDECATĂ

prin care solicităm ca prin hotărârea pe care o veți pronunța să admiteți acțiunea astfel cum a fost formulată și, în consecință:

- să constatați nulitatea absolută a dispozițiilor de la art. 16 alin. (9) din Regulamentul privind acordarea burselor pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 25/19.02.2024 a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, ce rețin că: „În cazul în care fondul de burse alocat burselor de ajutor social nu s-a folosit integral pentru studenții enumerați la alin. (3), fondul rămas disponibil poate fi alocat pentru burse de ajutor social și studenților care au obținut minimum 20 credite din 30 necesare pentru a fi integraliști, în ordinea descrescătoare a numărului de credite obținute, în ordinea de prioritate stabilită mai sus.”,

- să constatați refuzul nejustificat al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca privind acordarea bursei sociale petentei _____ și, astfel,

- să dispuneți obligarea pârâtei la acordarea bursei sociale petentei _____ pentru anul universitar 2023-2024, actualizată cu rata inflației la data plății, precum și la plata dobânzii legale penalizatoare, calculată de la data scadenței și până la data plății efective, având în vedere următoarele

MOTIVE:

I. Scurt istoric al situației de fapt

Prin petiția nr. 7861/08.03.2024, doamna _____, în calitate de studentă în anul _____ al Facultății de Drept din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, a sesizat Avocatul Poporului în legătură cu o posibilă încălcare a dispozițiilor art. 32 alin. (4) referitoare la dreptul la învățătură, art. 49 alin. (1) – (2) protecția copiilor și a tinerilor, și art. 47 în legătură cu nivelul de trai din Constituția României, republicată.

În acest context, petenta și-a exprimat nemulțumirea față de refuzul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca de a-i aproba cererea privind acordarea bursei sociale motivat de faptul că nu a obținut un număr minim de 20 de credite, deși acesta îndeplinește criteriile legale.

Astfel, prin adresa nr. 6967/21.05.2024, pârâta i-a comunicat petentei că „[i]n conformitate cu prevederile art. 16 alin. 9 din Regulamentul privind acordarea burselor pentru studenți, modificat și completat prin Hotărârea de Senat UBB nr. 25/19.02.2024, întrucât dumneavoastră ați acumulat dosar 16 credite în sesiune de examene precedent semestrului pentru care solicitați bursă, în condițiile în care este necesară obținerea de minimum 20 credite din cele 30 necesare pentru a fi integralist, Comisia de Burse a Universității apreciază că dvs. nu vă încadrați în categoria studenților eligibili pentru bursa de ajutor social.”.

Față de această împrejurare, prin petiția nr. 7861/08.03.2024, precum și prin revenirile nr. 8986/19.03.2024, nr. 15522/16.05.2024, nr. 16358/23.05.2024, nr. 506/09.01.2025, nr. 5665/24.02.2025 și nr. 5769/25.02.2025, petenta a susținut că se simte discriminată față de ceilalți studenți și, totodată, a critic măsura condiționării acordării bursei sociale de un număr minim de credite, diferit de criteriul promovabilității.

II. Demersurile și constatările Avocatului Poporului ca urmare a controlului realizat în cauză

Față de cele expuse mai sus, în temeiul art. 59 alin. (2) din Constituție, coroborat cu dispozițiile art. 4 și art. 25 din Legea nr. 35/1997, republicată, prin adresele nr. 8986/26.03.2024, nr. 8986/12.04.2024, nr. 8986/05.06.2024 și nr. 8986/16.08.2024, Avocatul Poporului a întreprins demersuri la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca solicitând, pe această cale, în esență, **reexaminarea situației doamnei**

în sensul de a recunoaște dreptul la bursă socială, în conformitate cu dispozițiile art. 129 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, precum și de art. 10 și art. 12 din Ordinul Ministerului Educației nr. 6463/2023, cu modificările și completările ulterioare.

Ca atare, potrivit răspunsului nr. 10251/8.07.2024, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca a hotărât să analizeze cererea studentei și, în consecință, a solicitat să depună cerere de acordare a bursei de ajutor social împreună cu actele doveditoare, în format fizic. Ulterior, prin răspunsul nr. 10251/08.07.2024, pe scurt, pârâta a comunicat că:

- „Instituțiile de învățământ superior de stat au dreptul conform prevederilor legale să își stabilească prin metodologii proprii criteriile specifice de acordare a burselor, iar în cazul burselor sociale, **singurul criteriu ce poate fi luat în considerare de către acestea este cel al promovabilității**”;

- „Regulamentul Universității Babeș-Bolyai privind acordarea burselor pentru studenți, ciclurile licență și masterat, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 25/19.02.2024 are ca fundament criteriile de performanță promovate de universitatea noastră și reflectă voința organului emitent, respectiv Senatul Universității Babeș-Bolyai exprimată în baza autonomiei universitare, a prevederilor Legii învățământului superior și a Cartei Universitare UBB”;

- „Motivația neacordării bursei sociale studentei _____ reiese din toate documentele emise de către noi, către petentă sau ca răspuns la solicitările dumneavoastră și **anume neîndeplinirea criteriilor de promovabilitate**”;

- „excepția instituită în cazul burselor de ajutor social prin art. 4 alin. (1) lit. a) face trimitere la art. 16 alin. 9 și se referă la faptul că se pot acorda burse de ajutor social și studenților care au obținut mai puțin de 30 credite, respectiv minim 20 credite, din fondul rămas disponibil după repartizarea acestora către studenții integraliști, în ordina de prioritate stabilită potrivit art. 16 din Regulament”;

- „În condițiile în care studenta _____ a acumulat în sesiunea de examene din semestrul **1 al anului universitar 2023-2024, doar 16 credite, sub minimul de 20 credite, comisia de burse pe facultate**

a constatat a priori că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 16 alin. 9, menționate mai sus, și ca atare nu se încadrează în categoria studenților beneficiari de bursă de ajutor social, iar analizarea situației sale prin prisma fondului de burse rămas disponibil după repartizarea acestora către studenții integraliști fiind astfel fără fundament.”.

În același sens, prin adresa nr. 11905/5.08.2024, pârâta a comunicat instituției Avocatul Poporului că își păstrează poziția și argumentația exprimate prin răspunsul anterior.

În raport de situația de fapt prezentată, ca urmare a controlului realizat în cauză, **față de refuzul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca privind acordarea bursei sociale petentei!**

apreciem că sunt incidente prevederile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

III. Argumentele de drept aduse în susținerea cererii de chemare în judecată, formulate de către Avocatul Poporului, în numele și pentru petenta

Regulamentul privind acordarea bursei pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat, aprobat prin Hotărârea Senatului Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca nr. 25/19.02.2024, **reprezintă un act administrativ cu caracter normativ, în accepțiunea dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 554/2004**, cu modificările și completările ulterioare, respectiv, un act emis de către o persoană juridică de drept publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, în special a Legii nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice.

Legalitatea actelor administrative normative este subsumată unor condiții generale de emiteră, cum ar fi: respectarea ierarhiei normelor juridice, potrivit art. 4 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și interdicția de a conține soluții care să contravină prevederilor în a căror aplicare sunt date și adoptarea într-un termen util care să facă posibilă ducerea lor la îndeplinire, în conformitate cu art. 78 și art. 79 din același act normativ.

Din verificarea condițiilor generale ale legalității unui act administrativ considerăm că, prevederile art. 16 alin. (9) din Regulamentul privind acordarea bursei pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat, aprobat prin Anexa la Hotărârea Senatului nr. 25/19.02.2024 a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, **sunt lovite de nulitate absolută**, motivat de încălcarea normelor constituționale de la art. 16 alin. (1), ce reglementează egalitatea în drepturi, art. 32 alin. (4) privind dreptul la învățatură, art. 49, ce asigură protecția copiilor și a tinerilor, precum și a art. 1 alin. (5) sub aspectul principiului ierarhiei actelor normative și a calității legii.

În drept, în conformitate cu art. 129 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, „Statul susține studenții cu probleme și nevoi sociale, precum și pe cei cu dizabilități” și „acordă burse sociale de studii studenților proveniți din familii defavorizate, precum și celor instituționalizați, în condițiile legii”. În consecință, potrivit art. 149 alin. (25) lit. f) din același act normativ, **studenții pot beneficia de: f) burse sociale.**

În acest sens, Ordinul Ministerului Educației nr. 6463/2023, cu modificările și completările ulterioare, cu trimitere la Anexă, detaliază condițiile privind acordarea bursei sociale, astfel:

- art. 10 alin. (2) - „**Bursele sociale sunt acordate din fonduri de la bugetul de stat, pe bază de cerere, în funcție de situația socioeconomică a familiei studentului, de criteriile generale stabilite prin prezentul ordin și criteriile specifice elaborate conform metodologiei proprii a instituției de învățământ superior de stat.**”;

- art. 10 alin. (6) - „**Pentru acordarea bursei sociale, în metodologiile proprii ale instituțiilor de învățământ superior de stat nu sunt prevăzute alte criterii academice în afara celui de promovabilitate.**”;

- art. 10 alin. (9) - „**Beneficiarii bursei sociale pot fi: (...) c) studenții a căror familie nu a realizat în cele 12 luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie.**”.

În aplicarea prevederilor Ordinului Ministerului Educației nr. 6463/2023, cu modificările și completările ulterioare, cu trimitere la Anexă, prin Hotărârea Senatului nr. 25/19.02.2024 a Universității „Babeș-Bolyai”

din Cluj-Napoca a fost aprobat Regulamentul privind acordarea burselor pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat, ce reglementează la art. 2 alin. (1) lit. f), că „**UBB acordă următoarele categorii de burse: (...) f. burse sociale;**”.

La art. 4 alin. (1) lit. a) din același act, sunt precizate criteriile generale de acordare a burselor, astfel: „**Condiția de obținere a unei burse acordate de către UBB, indiferent de categorie, este ca studentul să fie integralist, cu excepția bursei de ajutor social cu caracter permanent sau ocazional.** Studentul integralist, cu excepția studentului din anul I, este studentul care a obținut în sesiunea de examene precedentă semestrului pentru care solicită bursă minimum 30 de credite la disciplinele obligatorii și opționale, potrivit celor alese de student pentru semestrul precedent, prevăzute în contractul de studii”. La lit. b) a aceluiași alineat, noțiunea de integralist este definită ca „În cazul facultăților la care, pentru un semestru sunt stabilite peste 30 de credite, studentul va fi considerat «integralist» dacă obține numărul minim de credite prevăzute pentru acel semestru.”.

În privința bursei sociale, criteriile sunt, în continuare, detaliate la art. 16 din același regulament criticat, astfel:

- art. 16 alin. (5) pct. 3: „(5) Pot beneficia de bursă de ajutor social cu caracter permanent, pe durata unui semestru, studenții de la învățământul cu frecvență, în ordinea de prioritate stabilită mai jos: (...) 3. studenții a căror familie nu a realizat în cele 12 luni înainte de începerea semestrului/anului universitar un venit lunar net mediu per membru de familie mai mare decât salariul de bază minim net pe economie.”.

- art. 16 alin. (9): „În cazul în care fondul de burse alocat burselor de ajutor social nu s-a folosit integral pentru studenții enumerați la alin. (3), fondul rămas disponibil poate fi alocat pentru burse de ajutor social și studenților care au obținut minimum 20 credite din 30 necesare pentru a fi integraliști, în ordinea descrescătoare a numărului de credite obținute, în ordinea de prioritate stabilită mai sus.”.

Sintetizând cele de mai sus, reținem că, Regulamentul privind acordarea burselor pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca **introduce un prag academic pentru acordarea burselor sociale, contrar legislației primare și terțiare, în vigoare.** În special, aceste dispoziții încalcă art. 10 alin.(6) din Ordinul nr. 6463/2023, cu trimitere la Anexă, cu modificările și completările ulterioare, ce interzice instituțiilor de învățământ superior să prevadă alte criterii academice în afara celui de promovabilitate pentru bursele sociale.

Deși pârâta apreciază că, obținerea unui număr de 20 de credite reprezintă un criteriu de promovabilitate, în realitate, această nu corespunde definiției criteriului de promovabilitate, prevăzută la art. 30 alin. (1) din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților din Universitatea Babeș-Bolyai în baza Sistemului european de credite transferabile (ECTS), aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 81 din 12.06.2023, se prevede că: „**Promovarea unui an universitar este condiționată de obținerea a minimum 30 de credite la disciplinele obligatorii și opționale înscrise în contractul anual de studii.** În cele 30 de credite se includ creditele aferente disciplinelor înscrise în contractul de studii pentru cele două semestre ale anului universitar respectiv, creditele alocate practicii de specialitate (chiar și în cazul în care sunt alocate suplimentar celor 30/semestru, creditele aferente primei limbi străine (chiar și în cazul în care sunt alocate suplimentar celor 30/semestru), creditele obținute în avans și creditele disciplinelor nepromovate în anii anterior și incluse în contractul anual de studii. În cele 30 de credite nu se includ creditele aferente disciplinelor facultative și creditele alocate disciplinei Educație fizică.”. În speță, pârâta prevede prin normele criticate obținerea unui număr de 20 de credite per semestru, or, **promovarea unui an universitar este condiționată de obținerea a minimum 30 de credite, în total.**

În acest context, impunerea unui criteriu suplimentar de selecție (obținerea unui anumit număr de credite, diferit de simpla promovabilitate) pentru acordarea burselor sociale reprezintă o încălcare a drepturilor fundamentale ale cetățenilor, prevăzute de art. 32 alin. (4), art. 49 alin. (1)–(2) și art. 47 din Constituția României, la art. 14 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și art. 2 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului, și, de asemenea, **constituie o formă de discriminare indirectă.**

În acest sens, menționăm că, potrivit art. 2 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, discriminarea indirectă intervine atunci când o prevedere, un criteriu sau o practică aparent neutră

dezavantajează, în fapt, un anumit grup de persoane, în absența unei justificări obiective și rezonabile, fundamentată pe un scop legitim.

În speță, introducerea criteriului academic suplimentar, constând în exigența acumulării a **cel puțin 20 de credite pe un semestru**, diferit de cerința promovabilității, conduce la excluderea unor studenți care, potrivit cadrului normativ primar citat mai sus, ar trebui să beneficieze de bursă socială în considerarea situației lor socioeconomice. Prin urmare, se poate remarca îndeplinirea tuturor condițiilor pentru constatarea unei discriminări indirecte:

1) Existența unui tratament diferențiat aparent neutru: Regulamentul Universității „Babeș-Bolyai”, contestat, impune un prag suplimentar de cel puțin 20 de credite pe un semestru pentru acordarea bursei sociale. Deși nu se adresează explicit unui grup anume, această normă aparent imparțială **are, în fapt, un impact negativ disproporționat** asupra studenților aflați într-o situație socioeconomică precară.

2) Criteriul protejat: Deși Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, enumeră, în mod expres, motivele de discriminare (rasă, naționalitate, categorie socială ș.a.), interpretarea jurisprudențială largă include și situația socioeconomică precară în sfera „categoriei sociale”. În consecință, studenții care depind de bursele sociale pentru a-și continua studiile fac parte dintr-un grup dezavantajat, necesitând protecție specială. Astfel, impunerea unei cerințe academice peste simpla promovabilitate afectează tocmai acei studenți care ar trebui sprijiniți prioritar prin burse sociale, dat fiind că provin din familii cu venituri reduse sau din categorii defavorizate, ce fac parte, în fapt, dintr-un grup dezavantajat.

3) Lipsa unei justificări obiective și rezonabile: Pârâta își întemeiază, în esență, decizia de respingere a cererii de bursă socială pe următoarele argumente: autonomia universitară și „*criteriile de performanță promovate de instituție*”, dreptul instituției de învățământ superior de a-și stabili criteriile specifice de acordare a bursei, invocarea ideii că studenta nu a îndeplinit „*criteriile de promovabilitate*”, respectiv, că nu s-a atins pragul impus prin Regulament și, prin urmare, nu se mai impunea examinarea situației sale prin prisma fondurilor disponibile. Or, aceste argumente nu corespund exigențelor de **justificare obiectivă și rezonabilă**, astfel cum sunt conturate de legislația internă și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materie de discriminare în privința accesului la educație (*a se vedea, cauza Ponomaryovi împotriva Bulgariei și cauza Oršuš și alții împotriva Croației*). Pentru a fi considerată legală, o **diferență de tratament** trebuie să îndeplinească, **în mod cumulativ**, următoarele condiții:

a) Existența unui scop legitim: Simpla invocare a „*criteriilor de performanță*” și a gestionării fondurilor nu poate constitui *per se* un scop legitim, atâta vreme cât, prin instituirea unui prag suplimentar de credite (peste cerința promovabilitate), sunt excluse exact persoanele protejate la nivelul legii fundamentale – studenții aflați în dificultate socioeconomică. În jurisprudența europeană, s-a reținut că, statele trebuie să asigure un echilibru adecvat între constrângerile bugetare și dreptul la educație al persoanelor vulnerabile, astfel încât limitările financiare să nu submineze esența acestui drept (*cauza Ponomaryovi împotriva Bulgariei*, § 55).

b) Mijloace adecvate și necesare: Introducerea unei cerințe academice peste criteriul minim de promovabilitate **nu** reprezintă un mijloc necesar ori proporțional pentru limitarea cheltuielilor, deoarece are un **impact disproporționat** asupra unui grup vulnerabil – anume, studenții dezavantajați socioeconomic, care ar trebui sprijiniți prioritar de către universitate (*a se vedea, cauzele D.H. și alții împotriva Republicii Cehe, Oršuš și alții împotriva Croației*). Mai mult, art. 129 alin. (12) din Legea nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, oferă universității posibilitatea de a suplimenta fondurile pentru bursele sociale, demers ce ar fi trebuit analizat înainte de a exclude, în bloc, anumite categorii de studenți ce nu ating pragul de credite impus.

c) Raport rezonabil de proporționalitate: Pentru a fi proporțională, o măsură ce urmărește un scop legitim (spre exemplu, administrarea resurselor) trebuie să fie dimensionată în așa fel încât efectul asupra grupului vulnerabil să fie **minim** (*cauza G.L. împotriva Italiei*, 2020, §§ 68-72). În speță, condiționarea bursei sociale de un prag suplimentar de credite este contrară finalității legii de a asista persoanele dezavantajate și, prin urmare, **nu** menține echilibrul just între interesul general (finanțarea corectă a bursei) și dreptul fundamental la educație al unor studenți aflați în reală nevoie. Din perspectiva testului de proporționalitate, o

asemenea abordare devine **disproporționată**, întrucât duce la excluderea celor mai vulnerabili beneficiari și transformă dreptul la bursă socială *într-un drept pur teoretic și iluzoriu*¹.

De altfel, în cauza *Abdulaziz, Cabales și Balkandali împotriva Regatului Unit*, Curtea a subliniat că o diferență de tratament este permisă numai atunci când există o justificare rezonabilă și proporțională cu scopul urmărit. În lipsa unei astfel de justificări, stabilirea unui prag suplimentar de credite, ce îi exclude pe studenții cu performanțe academice mai scăzute, dar eligibili în baza legislației primare, echivalează cu o **discriminare indirectă**, în înțelesul art. 14 din Convenția europeană a drepturilor omului coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenție. Prin urmare, Universitatea „Babeș-Bolyai” nu a demonstrat, în mod efectiv, că adoptarea acestei măsuri este adecvată, necesară și proporțională cu scopul urmărit.

În plus, astfel cum am indicat mai sus, **se încalcă principiul ierarhiei forței juridice a actelor normative**, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituția României, republicată, și de art. 4 alin. (3) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Conform acestor dispoziții, **un act normativ cu forță juridică inferioară nu poate modifica, completa sau contraveni unui act normativ superior, sancțiunea ce survine în cazul nerespectării acestui principiu, fiind nelegalitatea măsurii adoptate.**

Or, în situația de față, **regulamentul criticat a introdus o cerință suplimentară, respectiv, pragul de minimum 20 de credite pe un semestru pentru a beneficia de bursă socială, deși cadrul normativ primar consacră exclusiv criteriul de promovabilitate, interzicând alte praguri academice.**

Astfel cum am menționat, în interpretarea pârâtei, obținerea unui număr de 20 de credite reprezintă un criteriu de promovabilitate. În realitate, promovabilitatea înseamnă că studentul este încadrat în an universitar (să nu fi pierdut statutul de student prin exmatriculare), respectiv, să îndeplinească nivelul minim de 30 de credite/anual, prevăzut la art.30 alin. (1) din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților din Universitatea Babeș-Bolyai în baza Sistemului european de credite transferabile (ECTS), aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 81 din 12.06.2023, pentru a-și continua studiile în semestrul/anul următor.

Sub acest aspect, precizăm că, la calculul numărului de credite acumulate de către petentă, **în mod eronat**, pârâta s-a raportat doar la cele „**16 credite în sesiunea de examene precedent semestrului pentru care**” a solicitat bursă, **iar nu la nivelul anului universitar precedent**, astfel cum se menționează la art. 30 alin. (1) din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților din Universitatea Babeș-Bolyai în baza Sistemului european de credite transferabile (ECTS), aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 81 din 12.06.2023. În consecință, dat fiind că, **petenta nu a fost exmatriculată sau nu a fost obligată să repete anul, rezultă că aceasta a îndeplinit criteriul de promovabilitate, singurul criteriu academic legal permis să fie folosit la acordarea bursei sociale.**

Așadar, instituirea prin regulamentul contestat a unui alt prag numeric de 20 de credite pe un semestru, diferit de cel folosit la promovarea anului academic universitar, echivalează cu solicitarea unei performanțe academice suplimentare și, în final, reprezintă o modificare nelegală a normelor superioare.

Într-o altă ordine de idei, **dispozițiile criticate încalcă principiul calității legii**, inspirat din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ce a dobândit rang constituțional, prin recunoașterea sa de către instanța constituțională într-o vastă jurisprudență. Curtea Constituțională a României a integrat aceste exigențe în practica sa constantă², subliniind că legea trebuie să fie clară, precisă și previzibilă, astfel încât destinatarii normei să înțeleagă pe deplin conținutul său și să-și poată adapta conduita în consecință. În același sens, instanța europeană de contencios a subliniat importanța acestor cerințe în mai multe hotărâri relevante, cum ar

¹ Cauza Panaitescu împotriva României (Cererea nr. 30909/06), prin care s-a reținut: „35. De asemenea, Curtea consideră, în acest sens, că, tot așa cum o autoritate statală nu are voie să invoce lipsa de fonduri sau resurse ca scuză pentru a nu onora o obligație izvorâtă dintr-o hotărâre judecătorească (...), același principiu se aplică a fortiori atunci când există necesitatea de a asigura protecția practică și efectivă a dreptului garantat la art. 2, un drept fundamental în structura convenției.”

² A se vedea, Decizia Curții Constituționale a României nr. 51/2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 14 martie 2016, para. 46; Decizia Curții Constituționale a României nr. 193/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 370 din 14 aprilie 2022, para. 24.

fi: *Beyeler împotriva Italiei*, *Rotaru împotriva României*³, *Sissanis împotriva României*⁴ și *Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*.

În speță, se constată coexistența în cuprinsul regulamentului menționat a unor norme contradictorii în ceea ce privește condițiile de eligibilitate pentru acordarea bursei sociale.

Conform formulării din art. 4 alin. (1) lit. a) din regulamentul contestat, condiția de a fi integralist – adică obținerea unui minim de 30 de credite în sesiunea de examene – se aplică tuturor categoriilor de burse, **cu excepția burselor de ajutor social cu caracter permanent sau ocazional**. Prin urmare, pentru bursele de ajutor social, nu se impune condiția de a fi integralist. În schimb, art. 16 alin. (9) din același regulament introduce posibilitatea ca să se folosească fondul de burse alocat burselor de ajutor social ce nu s-a folosit integral, studenților care au obținut cel puțin 20 din cele 30 de credite necesare pentru a fi considerați, în mod normal, integraliști.

Ca atare, cele două norme citate produc o situație contradictorie, deoarece, pe de o parte, se exceptează de la aplicarea criteriului de integralist bursele de ajutor social, iar pe de altă parte, se reintroduce, sub forma unui prag redus.

În sprijinul acestei idei, arătăm că, **ambiguitatea normelor criticate produce confuzie privind momentul și modul de calcul al creditelor**. În speță, în scopul stabilirii eligibilității pentru acordarea bursei sociale, **pârâta a calculat greșit numărul de credite al petentei prin raportare la creditele obținute într-un semestru („16 credite în sesiunea de examene precedent semestrului pentru care ați solicitat bursă”)**, iar **nu la nivelul anului universitar**, astfel cum prevede 30 alin. (1) din Regulamentul privind activitatea profesională a studenților din Universitatea Babeș-Bolyai în baza Sistemului european de credite transferabile (ECTS), aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 81 din 12.06.2023.

În consecință, întrucât petenta nu a fost exmatriculată sau nu a fost obligată să repete anul, rezultă că, aceasta a îndeplinit criteriul de promovabilitate, singurul criteriu academic legal permis să fie folosit la acordarea bursei sociale.

În final, inadvertențele normative evidențiate nu numai că afectează claritatea și previzibilitatea reglementărilor, ci și erodează principiul calității legii, deoarece destinatarii normei nu pot avea certitudinea asupra condițiilor exacte de eligibilitate pentru bursă. Astfel, actul normativ, în forma sa actuală, creează incertitudine juridică și pune sub semnul întrebării coerența sistemului de acordare a burselor în cadrul universității pârâte.

În contextul astfel configurat, în situația constatării nulității dispozițiilor de la art. 16 alin. (9) din Regulamentul privind acordarea burselor pentru studenți – ciclurile de studii licență și masterat, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 25/19.02.2024 a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, mai sus indicat, **vă rugăm să rețineți refuzul nejustificat al pârâtei privind acordarea bursei sociale studentei**

și să dispuneți obligarea pârâtei la acordarea bursei sociale petentului pentru anul universitar 2023-2024, actualizată cu rata inflației la data plății, precum și la plata dobânzii legale penalizatoare calculată de la data scadenței și până la data plății efective.

Astfel cum a fost stabilit la nivel jurisprudențial, pentru existența unui refuz nejustificat trebuie să fie îndeplinite două condiții: *în primul rând*, se impune existența unei comunicări exprese a autorității publice căreia i s-a adresat cererea, și, *în al doilea rând*, refuzul este rezultatul unui exces de putere, respectiv, este realizat prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor.

În ceea ce privește **prima condiție**, în speță, **refuzul privind acordarea bursei sociale** a fost comunicat petentei prin adresa nr. 6967/21.05.2024, emisă de către pârâtă.

³ Curtea a reafirmat că accesibilitatea și previzibilitatea sunt condiții indispensabile pentru orice reglementare care afectează drepturile și libertățile fundamentale. O lege lipsită de claritate nu permite cetățeanului să-și adapteze comportamentul în mod corespunzător și îi limitează posibilitatea de a anticipa consecințele faptelor sale.

⁴ Curtea a subliniat că expresia „*prevăzută de lege*” nu se limitează la existența unei baze legale interne, ci impune și respectarea calității legii, în sensul în care aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă pentru justițiabil. Pentru a satisface cerința de previzibilitate, norma juridică trebuie să stabilească, cu suficientă claritate, întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere de către autorități, prevenind astfel arbitrarul.

Referitor la cea de-**a doua condiție**, apreciem că, refuzul **pârâtei de a-i acorda bursa socială** petentei, pentru anul universitar 2023-2024, **este dat cu exces de putere**, în sensul art. 2 alin. (1) lit. n)⁵ din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, prin încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5), art. 16 alin. (1), art. 32 alin. (4) referitoare la dreptul la învățătură, art. 49 alin.(1) – (2) protecția copiilor și a tinerilor, și art. 47 în legătură cu nivelul de trai, din Constituție, precum și a art.129 alin. (1)-(2) și alin. (9), art. 149 alin. (25) lit. f) din Legea nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare, astfel cum am argumentat mai sus.

În privința dobânzii legale, apreciem că devin incidente dispozițiile art. 1516, art. 1530 Cod civil și art. 1535 alin.(1) din Codul civil, care prevăd că, în cazul în care o sumă de bani a ajuns la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii de la scadență până în momentul plății, în quantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu, astfel că petenta este îndreptățită la plata dobânzii legale aferente sumelor datorate, de la data scadenței lunare a fiecărui drept și până la data plății.

Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de Guvern nr. 13/2011 privind dobânda legală remuneratorie și penalizatoare pentru obligații bănești, precum și pentru reglementarea unor măsuri financiar-fiscale în domeniul bancar, cu modificările și completările ulterioare, „*dobânda datorată de debitorul obligației de a da o sumă de bani la un anumit termen, calculată pentru perioada anterioară împlinirii termenului scadenței obligației, este denumită dobândă remuneratorie*”, iar la alin. (3) se prevede că „*dobânda datorată de debitorul obligației bănești pentru neîndeplinirea obligației respective la scadență este denumită dobândă penalizatoare*”. Nivelul dobânzii legale este cel stabilit, de asemenea, prin lege, respectiv, potrivit dispozițiilor art. 3 din același act normativ.

Referitor la actualizarea sumei cu rata inflației, apreciem că principiul ce stă la baza instituției actualizării creanței este cel al reparării integrale a prejudiciului cauzat de debitor, prin neplata la scadență a obligației. Totodată, considerăm că, actualizarea acoperă deprecierea monedei naționale între data nașterii creanței și cea a plății, menținându-se astfel aceeași putere de cumpărare a monedei.

Așadar, acordarea dobânzii legale concomitent cu actualizarea cu indicele de inflație a sumei datorate nu conduce la o dublă reparare a prejudiciului cauzat prin neplata la timp a drepturilor în quantumul datorat.

În concluzie, având în vedere motivele expuse mai sus, **vă rugăm să admiteți cererea de chemare în judecată astfel cum a fost formulată.**

În drept,

Înțelegem să ne întemeiem cererea de chemare în judecată pe dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. m) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 1 alin. (3), art. 8 alin. (1), art. 11 alin. (1) și (3), art. 13 și art. 18 alin. (1)-(3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu dispozițiile art. 32 alin. (4) art. 49 alin. (1) – (2) și art. 47 din Constituția României, republicată, și prevederile art. 2 alin. (1) lit. f) și alin. (2) lit. b) și art. 10 din Ordinul nr. 6463/2023 privind aprobarea Criteriilor generale de acordare a burselor și a altor forme de sprijin financiar de la bugetul de stat pentru studenții și cursanții din învățământul superior de stat, învățământ cu frecvență, emis de către Ministerul Educației prin raportare la art. 129 alin. (1)-(2) și alin. (9), art. 149 alin. (25) lit. f) din Legea nr. 199/2023 a învățământului superior, cu modificările și completările ulterioare, precum și art. 14 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și art. 2 din Protocolul nr. 1 la Convenția europeană a drepturilor omului.

Probe,

În dovedirea celor susținute în cererea de chemare în judecată, **solicităm încuviințarea administrării probei cu înscrieri**, pe care o considerăm pertinentă, concludentă și utilă soluționării cauzei, precum și de orice alt mijloc de probă admis de lege, care se va dovedi ulterior necesar, util și pertinent în prezenta cauză.

⁵ „n) **exces de putere** - exercitarea dreptului de apreciere al autorităților publice prin încălcarea limitelor competenței prevăzute de lege sau prin încălcarea drepturilor și libertăților cetățenilor”.

În susținerea cererii, în cadrul probei cu înscrisuri, **anexăm în copie certificată, înscrisurile identificate conform opisului întocmit în acest sens.**

De asemenea, în temeiul art. 13 alin. (2) din Legea nr. 544/2004, cu modificările și completările ulterioare, **solicităm ca pârâta să depună la dosarul cauzei întreaga documentație care a stat la baza emiterii actelor administrative cu caracter individual atacate, precum și orice alte lucrări necesare pentru soluționarea cauzei.**

Solicităm judecarea prezentei cauze și în lipsă, în temeiul art. 223 alin. (3), coroborat cu art. 411 alin. (1) pct. 2 teza finală din Codul de procedură civilă.

Depunem prezenta cerere de chemare în judecată în 3 (trei) exemplare, în original, împreună cu înscrisurile anexate, în copie certificată, unul pentru instanță și restul pentru comunicare către părți.

Avocatul Poporului

Renate WEBER

DOMNULUI PREȘEDINTE AL TRIBUNALULUI CLUJ

